

Türk gemi kurtarma anonim şirketi hakkındaki 2070 sayılı kanunla müteşekkil şirketin tasfiyesi ve imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetler İktisad vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz bir idareye devri hakkında kanun lâiyhası ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları(1/763)]

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1132

5 - IV - 1937

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

2070 sayılı Türk Gemi Kurtarma Anonim Şirketi teşkili hakkındaki kanunla müteşekkil şirketin tasfiyesi ve imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetlerin İktisad vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz bir idareye devri hakkında Maliye vekillince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 29 - III - 1937 tarihinde Yüksek Merlise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

Esbabı mucibe lâiyhası

2070 numaralı kanun mucibince teşkil edilen (500 000) lira sermayeli Türk Gemi Kurtarma Anonim Şirketinin, bidayeti teşekkülünden beri beynelmilel deniz nakliyatına âriz olan sürekli buhran ve fevkalâde ahvalin temadisi yüzünden, bütçelerinde bir muvazene temin edilememiş ve şirketin az bir zaman sonra kanunî tasfiye ve infisah vaziyeti hukukiyesi ile karşılaşacağı anlaşılmıştır.

Hazinenin de (350 000) lira ile iştirak etmiş bulunduğu bu şirketin bu suretle tasfiyeye uğraması takdirinde amme hizmetleri meyanında bulunan tahlisiye işinin sekteye uğraması muhakkaktır.

Bu vaziyetin bilhassa cenebi muhitlerde büyük ve daimî sui tesirler husule getireceği bedihi olduğundan bunun önüne geçmek üzere mezkûr şirketin, mevcuduna kıymet takdir ettirilerek diğer hissedarlar elinde bulunan aksiyonların mübayaa edilmek suretile, tasfiye edilmesi ve imtiyaz mevzuunun diğer deniz teşekkülleri gibi İktisad vekâletine bağlı bir müessese tarafından işletilmesi muvafık görülmüştür.

Merbut kanun lâiyhası bu hususun temini maksadile tanzim kılınmıştır.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 1/763

Karar No. 40

27 - IV - 1937

Yüksek Reisliğe

2070 numaralı kanunla teşkil edilen Türk gemi kurtarma anonim şirketinin tasfiyesile bu hizmetin yeni bir idareye devrine dair Maliye ve killiğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 29 - III - 1937 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen kanun lâiyhası encümenimize verilmekle Maliye müsteşarı hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Verilen izahata ve lâiyhanın mucib sebeblere göre memleketimizde ifası zarurî görülen bu hizmetler bir imtiyaz mevzuu olarak evvelce bu Gemi kurtarma şirketine verilmiş ve Hükümetçe de sermayesinin onda yedisine iştirak edilmiş idi. Şirket ilk teşekkül senelerinde mühim kârlar temin etmiş ise de müteakiben bir kaç senede masarifini bile kapatacak kadar temettü temin edemeyerek bilânçosunu zararla kapatıyordu. Ancak son senenin kârlı vaziyeti bu zararları telâfi etmiş bulunmaktadır. Bu halin devamı şirketin imtiyaz hizmetlerini lâiykile ifaya engel olacağı Hükümetçe anlaşılmiş ve bizim gibi uzun sahileri bulunan bir memlekette bu hizmetin felce uğraması muvafık görülmeyerek bu günkü mevcut şirketin tasfiyesile İktisad vekâletine bağlı

mevcud deniz teşekküllerinden birine devri veya müstakil şahsiyeti hükmiyeyi haiz yeni bir teşekkül halinde çalıştırılması suretile Devletin ifa ettiği hizmetin umumiye meyanına alınması için icaplarına daha uygun görülmüştür.

Arz ve izah edilen bu maksada göre tanzim ve sevk edilen lâiyhayı encümenimiz esas itibarile muvafık bulmuş ancak encümenimiz lâiyha maddelerindeki hükümleri daha toplu ve vazih ifade edecek bir şekilde kaunn maddelerini yeniden tanzim etmiştir.

Havalesi mucibince Maliye ve Bütçe encümenlerine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir	İ. Sabuncu	Dr. R. Ferid Talay
Gümüşane	Seyhan	Ankara
Edib Servet Tör	Esmâ Nayman	A. Ulus
Afyon Karahisar	Ankara	Samsun
Berç Türker	E. Demirel	A. Tunali
Zonguldak	Kocaeli	Zonguldak
H. Karabacak	İ. Dıblan	Esad Çakmakkaya

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 1/763

Esas No. 56

11 - V - 1937

Yüksek Reisliğe

2070 sayılı kanunla teşkil edilen Türk gemi kurtarma anonim şirketi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 5 nisan 1937 tarih ve 6/1132 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulan kanun lâiyhası encümenimize havale buyurulmakla Maliye vekâleti Siyasî müsteşarı ve İktisad vekâleti Deniz nakliyat umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve

müzakere olundu:

Türk kara sularında 1932 yılından beri gemi kurtarma işleriyle uğraşan ve yüzde yetmiş hissesi Devlete aid bulunan Türk gemi kurtarma şirketinin tasfiyesi ile bu hizmetin daha emniyetle başarılması için Devlete aid bir teşekküle devri Hükümetçe zarurî görülmüştür.

Türkiye sahillerinin uzunluğu ve boğazlar

gibi yerlerimizin de büyük geçid yolları olması, gemi kurtarma teşkilâtının bilhassa vasıtalar bakımından takviyesini zarurî kılmıştır. Velev iştirak üçte bir nisbetinde bile olsa mevcut hissedarların yeni tedbirlerin icab ettirdiği külfetlere iştirak edemeyeceği anlaşılmıştır. Bu zaruret üzerine Hükümetçe hissedarlarla yapılan ve encümenimize izah edilen temaslar neticesinde şirketin bütün hisselerinin Hükümete devri de kolaylaşmış bulunmaktadır.

Gemi kurtarma hizmetinin tamamen Devletçe ifasını uygun bulan encümenimiz derpiş edilen anlaşmayı yapmağa veya icabında tasfiye yoluna gitmeğe Hükümeti salâhiyetli kılmıştır. Şirketin Devlete intikalinde de bu hizmetin lâyhada derpiş edildiği gibi İktisad vekâletince müstakil veya merbut bir müesseseye yaptırılması da yerinde bulunmuştur. Lâyihayı esas itibarile tasvib eden encümenimiz ikinci maddede şu tadili yapmıştır:

İktisad encümenince tadil edilen maddede tasfiyeye karar verildiği takdirde şirket emvalinin İktisad vekâleti emrine tevdi yazılmıştır.

Bu hal umumî hükümlerle telif edilemeyeceğinden encümenimiz bu devir muamelesinin bütün hisseler satmı alındığı takdirde yapılmasını düşünmüş ve maddeyi buna göre tadil eylemiştir.

Diğer hissedarlarla uyuşulamayarak tasfiyeye gidildiği takdirde ise umumî hükümler cari olacağından bu cihet tasrih ve devir muamelesinin tasfiye neticesinde olacağı maddede ifade edilmiştir.

Lâyihanın bu tadillerle Yüksek Reisliğe sunulmasına karar verilmiştir.

Maliye En. Rs.	M. M.	Kâtib
Bayazıt	Isparta	Çankırı
<i>İhsan Tav</i>	<i>Kemal Ünal</i>	<i>M. Önsay</i>
Malatya		Bursa
<i>M. Nedim Zabcı</i>	<i>Dr. Galib Kahraman</i>	
Yozgad	İzmir	Diyarbakir
<i>Emîn Draman</i>	<i>K. Dursun</i>	<i>Zülfü Tığrel</i>
İstanbul	İçel	Diyarbakir
<i>A. Bayındır</i>	<i>E. İnankur</i>	<i>Huriye Öviz</i>
Manisa		Çoruh
<i>Tahir Hitit</i>		<i>İ. Sami Muş</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 36

Esas No. 1/763

30 - XII - 1937

Yüksek Reisliğe.

2070 sayılı kanunla teşkil edilen Türk gemi kurtarma anonim şirketinin tasfiyesi ve imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetlerin İktisad vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz bir idareye devri hakkında olup evvelce encümenimizde müzakere edilerek Umumî Heyete sevk edilmiş olan kanun lâyhası mezkûr şirketin mevcut mallarına hali hazır vaziyetlerine göre kıymet takdir ettirdikten sonra yeniden tetkikat yapılmak üzere encümenimizce geri alınmış ve şirketin son vaziyeti de ahiren tesbit edilmiş olduğundan İktisad vekili Şakir Kesbir ve Maliye vekâleti namına Nakid işleri müdür muavini hazır buldukları halde yeniden görüşülmüştür:

Verilen izahata nazaran; Maliye vekâletinin işarı üzerine şirket tarafından İstanbul Deniz ticaret müdürlüğüne müracaat edilerek mevcut ge-

milerile emvaline kıymet takdiri talep edilmiş ve İstanbul Deniz ticaret müdürünün reisliği altında üç mütehasstan mürekkebe olarak teşkil olunan bir heyet şirketin mevcut gemilerile sair emvaline ikinci teşrin 1937 tarihinde kıymet takdir ederek bir rapor tanzim eylemiştir. Bu rapora nazaran şirketin mevcut gemilerile emvaline 430 930 lira kıymet takdir edilmiş ve bundan başka kasa ile bankada 76 816 lira mevcut nakdi olduğu kaydedilmiş ve Maliye vekâleti Nakid işleri müdür muavini tarafından encümeninde verilen izahata nazaran ayrıca kurtardığı gemilerden dolayı henüz hakemde bulunan ve muhammen bedelin % 50 noksanile asgarî bir surette hesap edilen 36 000 sterlinlik matlubatı bulunduğu da anlaşılmıştır. 17 - XII - 1937 tarihinde Hükümet mura-

kibinden alınan en son malûmata göre 36 000 sterlinlik hakemdeki matlubatın bir kısmı 11 000 sterlin olarak gelmiş ve mevcut nakid 145 566 lirayı bulmuş ve aynı tarihte tesbit edilen ve 48 000 küsur liradan ibaret olan düyunatı bu mevcut-
tan tenzîl ve hakemde bulunan matlubatı da tahsil edilince şirketin nakid mevcudu 150 000 lirayı bulacağı anlaşılmaktadır. Şu hesaba nazaran nominal kıymeti 500 000 lira olub % 70 hissesi Hükûmete aid bulunan işbu şirket sermayesinin diğer hisseleri nominal kıymeti geçmemek ve mevcut nakdile matlubatı karşılık tutulmak ve Hazineye bir külfet tahmil edilmemek şartile mubayaasının imkân dahilinde bulunduğu anlaşılmış olduğundan hissedarlar muvafakat ettiği takdirde bu şerait dairesinde mubayaasına ve ahiren Yüksek Meclise kabul edilen Denizbank

kanunile bu hizmetin ifası mezkûr bankaya devredildiğinden mubayaanın da bankaca yapılmasına encümenimizce karar verilmiş ve bu esas dairesinde hazırlanan yeni kanun lâiyhası Umumiî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Re-
isliğe sunulmuştur.

R. V.	M. M.	Kâtib
Isparta	Trabzon	İstanbul
Mükerrem Ünsal	R. Karadeniz	F. Öymen
Balıkesir	Çorum	Gazi Anteb
E. Adakan	E. Sabri Akgöl	A. H. Ayerdem
Gümüşane	İzmir	Kayseri
D. Sakarya	K. İnanc	F. Baysal
Malatya	Maraş	Mardin
O. Taner	A. Tiridoğlu	R. Erten
Ordu	Sivas	Yozgad
H. Yalman	Remzi Çiner	S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2070 sayılı Türk gemi kurtarma anonim şirketi teşkili hakkındaki kanunla müteşekkil şirketin tasfiyesi ve imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetlerin İktisad vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz bir idareye devri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — 2070 numaralı kanuna göre teşkil edilmiş olan Türk gemi kurtarma şirketinin tasfiyesi için usulen karar almağa Maliye vekili salâhiyetlidir.

MADDE 2 — Tasfiye neticesinde bu şirketin haiz olduğu hak ve salâhiyetler ve imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetler İktisad vekilliğine bağlı ve hükmi şahsiyeti haiz olmak üzere teşkil edilecek idareye devrolunur.

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

2070 sayılı kanunla teşekkül eden Türk gemi kurtarma şirketinin tasfiyesile bu hizmetin yeni bir idareye devrine dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — 2070 numaralı kanuna göre teşkil edilmiş olan Türk gemi kurtarma anonim şirketinin tasfiyesi için usulen karar istemeğe ve tasfiyeden evvel veya tasfiye esnasında bu şirketin diğer hissedarlar elinde bulunan hisse senedlerini de sahiblerinin muvafakatleri halinde nominal kıymetleri üzerinden satm almağa Maliye vekili salâhiyetlidir.

MADDE 2 — Türk gemi kurtarma anonim şirketinin 2070 numaralı kanun mucibince haiz olduğu hak ve salâhiyetler ve imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetler tasfiyeye karar verildiği takdirde İktisad vekilliğine bağlı ve hükmi şahsiyeti haiz olmak üzere teşkil edilecek bir idareye devir veya İktisad vekilliğinin tensibi-ne göre mevcut deniz teşekküllerinden birine il-hâk olunur ve tasfiye neticesi beklenmeksizin

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

2070 sayılı kanunla teşekkül eden Türk gemi kurtarma şirketinin tasfiyesile bu hizmetin yeni bir idareye devri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — İktisad encümeninin 1 nci maddesi aynen

MADDE 2 — Birinci madde mucibince bütün hisse senedleri Devletçe satın alındığı takdirde şirketin tasfiye muamelesi Maliye vekâletince yapılmakla beraber, 2070 sayılı kanun vechile şirketin haiz olduğu hak ve salâhiyetlerle imtiyaz mevzuunu teşkil eden hizmetleri İktisad vekillğine bağlı ve hükmi şahsiyeti haiz olmak üzere teşkil edilecek bir idareye veya mevcut deniz teşekküllerinden birine devretmeğe

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Denizbank, 2070 numaralı kanuna göre teşkil edilmiş olan Türk gemi kurtarma anonim şirketinin diğer hissedarlar elinde bulunan hisse senedlerini şirketin imtiyaza aid hakları da dahil olduğu halde mevcut bîl-oumle hukuk ve vecaibi tamamen kendisine intikal etmek şartile en çok nominal kıymetleri üzerinden satın almağa mezundur. Ancak Denizbankın satın alacağı bu hisseler için ödeyeceği para şirketin borçları çıktıktan sonra kalan mevcut naktile matlubatı mecmuunu geçemez.

Hü.

İk. E.

şirketin mevcut bütün malları da yeni idareye teslim edilir.

MADDE 3 — Şirketin tasfiyesi neticesinde Devlete intikal edecek olan mallar ve paralar vecibelerile birlikte bu idareye geçer.

MADDE 4 — Şirketin tasfiyesinden evvel veya tasfiyesi sırasında diğer hissedarların hisselerini, şirket mallarına kıymet takdir ettirmek suretile, tesbit edilecek bedelleri üzerinden satın almağa Maliye vekili salâhiyetlidir.

MADDE 5 — Bu kanun 1 haziran 1937 tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve İktisad vekilleri memurdur.

29 - III - 1937 .

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Ma. V. V.
Ş. Kaya	Dr. T. R. Aras	Dr. R. Saydam
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	M. Erkmen

MADDE 3 — Bu kanun 1 haziran 1937 tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve İktisad vekilleri memurdur.

Mal. E.

B. E.

Maliye vekili salâhiyetlidir. Bu suretle tasfiyenin neticesini beklemeksizin şirketin bütün malları gemi kurtarma hizmetini yapacak yeni idareye derhal devrolunur.

Hisse senedleri satm almamayarak tasfiye işi mahkemeye intikal ettiği surette tasfiye muamelesi umumî hükümlere tâbi tutulur ve birinci fıkradaki devir muamelesi tasfiye neticesinde yapılır.

MADDE 3 — İktisad encümeninin 3 ncü maddesi aynen

MADDE 4 — İktisad encümeninin 4 ncü maddesi aynen

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İktisad vekili memurdur.